

УДК 378.147:81'276.6:340

DOI <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2025.100.19>**Т. І. Мись**

старший викладач кафедри іноземних мов

Юридичного інституту

Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

<https://orcid.org/0009-0000-7582-8214>

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЮРИДИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: ВИКЛИКИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті комплексно досліджено вплив цифрової трансформації на юридичну комунікацію та її безпосередні наслідки для викладання юридичної англійської мови у вищій школі. Здійснено глибокий аналіз змін формату правничого дискурсу під впливом новітніх технологій, серед яких: LegalTech-платформи, платформа MyEnglishLab, чат-боти, аналітичні відеоматеріали, правничі подкасти та автоматизовані системи створення юридичних документів. Особливу увагу приділено специфіці формування гібридної, мультимодальної та напіврозмовної комунікації, що з'являється, як результат цифрових трансформацій і суттєво відрізняється від традиційної класичної юридичної мови. Аналізується, як внаслідок цифровізації відбувається скорочення формулювань, зникнення архаїзмів, поширення елементів розмовної лексики, а також посилюється роль візуальної структурованості юридичних текстів, що безпосередньо впливає на зміст і стилістику сучасної юридичної англійської мови.

У контексті викладання Legal English відзначено численні виклики, зокрема розмитість мовних реєстрів, ускладнення процесу розрізнення юридично коректних і неформальних виразів, а також підвищена потреба у розвитку критичного мислення й стилістичної чутливості студентів. Обґрунтовується необхідність адаптації дидактичних підходів, пропонуючи впровадження практичних вправ, заснованих на аналізі сучасних цифрових правничих жанрів – правничих подкастів, відеокоментарів до судових рішень, інтерфейсів LegalTech-систем, платформи MyEnglishLab і згенерованих ШІ відповідей. Це сприяє підготовці студентів до роботи в умовах швидких технологічних змін і нових форм юридичної комунікації.

У статті подано порівняльний аналіз досвіду викладання Legal English за кордоном, де активно інтегруються цифрові жанри правового спілкування, та окреслено особливості українського контексту, що зазнав значної цифровізації після 2020–2022 років. Особлива увага звертається на необхідність включення до навчальних курсів локальних прикладів і реалій, таких як платформа Diia, Єдиний державний реєстр судових рішень та юридичні Telegram-боти. Підкреслюється, що цифровізація юридичної комунікації трансформує загальну філософію викладання, спрямовуючи студентів на розвиток адаптивності, міжжанрової гнучкості та постійної готовності до швидких змін у професійній комунікації.

Ключові слова: юридична англійська, цифрова трансформація, LegalTech, ESP, професійна комунікація, мультимодальний дискурс, викладання у вищій школі.

Постановка проблеми. Сучасна юридична комунікація стрімко змінюється під впливом цифрових технологій. Те, що донедавна функціонувало виключно в межах судових засідань, офіційної кореспонденції чи нормативно-правових актів, нині дедалі частіше з'являється у вигляді подкастів, блогів, відеоаналізів справ і навіть повідомлень чат-ботів. Це значною мірою трансформує не лише сам характер правничого мовлення, а й очікування щодо нього – як серед професіоналів, так і серед студентів.

У контексті викладання юридичної англійської мови ці зміни висувають нові вимоги до змісту навчання. Студенти повинні орієнтуватися не лише в традиційних юридичних текстах, а й в електронних договорах, медійному правовому дискурсі, інтерфейсах LegalTech-платформ (тобто цифрових технологічних сервісах для автоматизації юри-

дичних дій). Однак більшість існуючих підручників і методик орієнтовані саме на класичну правничу мову, що створює відчутний розрив між академічним навчанням і реальними мовними потребами майбутніх юристів. Це й обумовлює необхідність критичного переосмислення підходів до викладання юридичної англійської в умовах цифрової трансформації.

У той час, як західна освітня практика вже активно впроваджує подкасти, LegalTech-інструменти та інші цифрові формати у курси з юридичної англійської, в Україні цей процес лише набирає обертів. Особливо актуальним це стало після переходу значної частини навчання в онлайн, спочатку через COVID-19, а потім через воєнні дії. В умовах цифрової трансформації та потреби в оновленні змісту ESP-курсів виникає необхідність осмислити нові виклики, що поста-

ють перед викладачами юридичної англійської, а також знайти оптимальні підходи до поєднання традиційних і цифрових жанрів правової комунікації.

Таким чином, проблема полягає не лише в необхідності оновлення методик викладання, а й у ширшому науковому завданні – осмислити нові форми юридичного дискурсу в цифровому середовищі та їхній вплив на формування професійної комунікативної компетентності. Це становить спільний інтерес для галузей педагогіки, прикладної лінгвістики та цифрової правничої комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Останні роки спостерігається зростання зацікавлення дослідників до теми трансформації юридичної мови під впливом цифрових технологій. У працях таких авторів, як Anne Wagner [1], підкреслюється, що традиційна правнича комунікація поступово втрачає свою монолітність і починає адаптуватися до нових форматів, зокрема мультимодальних медіа, інтерактивних платформ і візуального контенту. Це, у свою чергу, впливає на мовні стратегії, які використовуються юристами у професійному середовищі. Vijay Bhatia [2], один із провідних дослідників у сфері ESP (English for Specific Purposes), акцентує увагу на тому, що викладання професійної англійської, зокрема юридичної, має базуватись не лише на опрацюванні стандартних жанрів, як-от контракти чи рішення судів, але й включати аналіз новітніх форматів правової комунікації – подкастів, відеокоментарів, юридичних інтерфейсів та аналітичних платформ. Окрему увагу у сучасній літературі приділено впливу LegalTech на зміну мовних і структурних характеристик юридичного дискурсу. Зокрема, дослідження висвітлюють, як автоматизовані системи, штучний інтелект і цифрові сервіси впливають на стилістику правових текстів, сприяючи зростанню ролі стандартизації, доступності та навіть розмовності у професійній мові.

Окрім закордонних досліджень, в українському науковому просторі зростає інтерес до проблем цифрової трансформації юридичної комунікації та викладання юридичної англійської мови. Зокрема, низка робіт присвячена адаптації методик викладання Legal English в умовах онлайн-навчання, використанню цифрових платформ MyEnglishLab у навчанні майбутніх юристів юридичної англійської, показано, як цифрові інструменти можуть підвищувати мотивацію, самостійність і мовну компетентність студентів-правників [3]. Також, Оксана Данильченко-Черняк у своїй статті Digital Approaches in Legal English Education: Bridging Tradition and Technology аналізує роль англійської мови, як інструменту міжкультурної комунікації та обміну

інформацією в умовах глобалізації. Вона підкреслює важливість адаптації навчальних програм до сучасних вимог, зокрема, через впровадження онлайн-курсів, семінарів та програм обміну, що сприяють підвищенню ефективності та конкурентоспроможності програм ESP [4].

Таким чином, у сучасному науковому дискурсі простежується чітка тенденція до переосмислення юридичної мови, як гнучкого, адаптивного інструменту, що має відповідати новим цифровим реаліям. Усе це безпосередньо стосується й викладання юридичної англійської, яке нині перебуває на перехресті класичних академічних підходів та потреб сучасної цифрової практики.

Проте, в проаналізованих працях здебільшого розглядається загальна зміна юридичного дискурсу, або окремі приклади цифрових інструментів у навчанні. Водночас, бракує досліджень, які б поєднували аналіз нових жанрів цифрової юридичної комунікації з практичними викликами для викладання юридичної англійської мови в українських умовах, з урахуванням воєнного часу, правового контексту та локальних ресурсів. Саме ця прогалина і зумовлює необхідність комплексного підходу, запропонованого у цій статті.

Мета статті. Метою дослідження є проаналізувати мовностилістичні особливості нових цифрових форматів юридичної комунікації (зокрема подкастів, LegalTech-інтерфейсів, smart-документів(автоматизованих юридичних документів, що виконуються за заданими умовами)) та виявити виклики, які вони створюють для викладання юридичної англійської мови в умовах цифровізації. Особлива увага приділяється адаптації навчального контенту до сучасних реалій в Україні, де цифрова трансформація правничої освіти відбувається у специфічному соціокультурному та, на жаль, воєнному контексті.

Матеріали і методи. У статті використано кілька взаємодоповнюючих методів дослідження, які дозволяють охопити як мовний, так і педагогічний вимір цифрової трансформації юридичної комунікації.

По-перше, застосовано контент-аналіз цифрових жанрів, що активно використовуються в сучасному юридичному середовищі. Аналізувалися фрагменти англійськомовних правничих подкастів (зокрема: LawNext, The Lawyerist Podcast), блоги практикуючих юристів, а також платформи, що інтегрують штучний інтелект у юридичну сферу (як-от: DoNotPay, ROSS Intelligence). Особливу увагу приділено мовним особливостям інтерфейсів LegalTech-сервісів та їхнього впливу на юридичний дискурс.

По-друге, враховано результати спостереження за аудиторною практикою викладання юридичної англійської мови у вищій юридичній освіті України. Було зафіксовано, як студенти реагують

на включення цифрових форматів у навчальний процес, наскільки готові працювати з нестандартними джерелами інформації, та як змінюється їхня комунікативна та аналітична компетентність.

По-третє, проведено порівняльний аналіз традиційних юридичних жанрів (контрактів, судових рішень, законодавчих актів) і сучасних цифрових форматів (подкастів, відеоаналітики, блогів, AI-згенерованих юридичних відповідей). Такий підхід дозволяє простежити зміни у структурі, стилі й інтенсивності правової комунікації, а також оцінити їхній вплив на зміст і методи навчання юридичної англійської мови.

Загалом, обрана методологія спрямована на виявлення трансформацій у мові та форматі юридичного дискурсу, які варто враховувати при розробці адаптивних і сучасних освітніх програм викладання Legal English, зокрема, в українських умовах.

Виклад основного матеріалу. Цифрова трансформація правничої комунікації поступово змінює уявлення про те, якою має бути юридична мова – і це відчутно не лише в професійному середовищі, а й у навчальних аудиторіях. Нові формати юридичного дискурсу – такі як подкасти, аналітичні відео розбору судових справ, інтерфейси LegalTech-платформ і навіть «розумні контракти» – створюють абсолютно інший тип комунікативної взаємодії, ніж класичні тексти законів чи рішень судів [5; 6]. Вони функціонують у форматі гібридної, мультимодальної (які поєднують текст, звук, зображення або відео в одному комунікативному акті) і, часом, напіврозмовної комунікації [1].

Зміна форматів тягне за собою трансформацію самої мови. Вона стає коротшою, лаконічнішою, візуально структурованою, із домішками розмовних фраз або елементів інфографіки [7]. Наприклад, мовні інтерфейси таких сервісів, як: DoNotPay або LawGeex, навмисно стилізовані під просту зрозумілу англійську з мінімумом юридичних архаїзмів. Це створює враження доступності права, однак часто спрощує поняттєвий зміст.

У навчальному контексті це викликає кілька практичних проблем. По-перше, зникає чітка межа між юридично «правильним» і «популярним» викладом. Студентам важко зрозуміти, чому одні формулювання вважаються неприйнятними в офіційному контракті, хоча зустрічаються в юридичних подкастах чи блогах. Тут важливо навчити розрізняти реєстри та жанри, а також аналізувати не лише форму, а й юридичну силу висловлювання [2].

Таким чином, одним із ключових результатів проведеного аналізу є усвідомлення потреби навчати студентів не лише стандартним жанрам юридичної мови, а й навичкам критичного тлумачення неформальних юридичних текстів.

По-друге, інтеграція цифрових форматів у навчання вимагає перегляду дидактичних методів. Наприклад, замість роботи виключно з законодавчим текстом, викладач може залучити студентів до аналізу реального подкасту або YouTube-коментаря до судової справи. Це допомагає розвивати не лише мовну, а й дискурсивну компетентність – вміння інтерпретувати і критично оцінювати інформацію з неформального джерела [8].

Третім важливим викликом є формування цифрової юридичної грамотності. Це означає вміння користуватись LegalTech-інструментами (від шаблонів договорів до чат-ботів із юридичною підтримкою), аналізувати AI-відповіді, розуміти правову природу цифрового контенту, розуміти механізм їхньої роботи і критично ставитися до їхніх мовних спрощень [9; 10]. Відповідно, викладачеві доцільно включати в курс вправи на аналіз згенерованих системою фрагментів контрактів, порівняння варіантів перекладу юридичних понять або оцінку відповідей AI-консультантів із правової точки зору.

Запропоноване у статті дидактичне рішення – інтеграція завдань із цифровими джерелами в курс Legal English – є сучасним підходом до подолання розриву між академічною підготовкою та професійною практикою.

Не менш важливою є адаптація граматики і юридичної термінології до нових умов. У цифровому середовищі дедалі частіше трапляються не лише спрощені конструкції (“you agree to..., click to accept”), але й повна відсутність традиційних речень – замість них інтерфейс пропонує блокову навігацію або умовні вікна з варіантами. Це змушує викладача змінювати акценти: якщо раніше основна увага приділялась складнопідрядним реченням та латинізмам, то нині актуальнішими стають практичні шаблони мови дії (наприклад: “click to accept”, “you agree to the terms” замість складних юридичних формулювань).

Додатково, варто звернути увагу на міжнародний досвід. У низці університетів Великої Британії, Канади та Нідерландів вже впроваджуються курси з legal communication in digital contexts, де студенти аналізують інтерфейси контрактних платформ, створюють подкасти, пишуть сценарії для правничих відео або вивчають комунікацію в чат-ботах. Такі практики можуть бути адаптовані і в українських ВНЗ.

У контексті України цифровізація юридичної комунікації також набуває обертів, хоча має свою специфіку. Після повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році, багато юридичних процесів перейшли в онлайн: розгляд справ у судових засіданнях через відеозв'язок, електронний документообіг у судах, онлайн-реєстрація прав, тощо. Ці зміни вплинули і на мовне оформлення правової інформації: зросла потреба у чітких, стислих та

функціонально ефективних формулюваннях, зрозумілих навіть у критичних ситуаціях.

У викладанні Legal English в українських ЗВО теж спостерігається поступовий перехід до використання цифрових ресурсів: YouTube-каналів юристів, юридичних Telegram-ботів, вебінарів із міжнародного права. В умовах воєнного стану багато навчальних курсів було переведено в онлайн-формат, що дало поштовх до активнішого використання подкастів, гугл-документів, інтерактивних платформ типу Moodle чи Zoom, платформи MyEnglishLab.

Водночас, існує певне відставання в адаптації навчальних програм до нових реалій. Типові курси з юридичної англійської досі орієнтовані переважно на традиційні тексти: контракти, судові рішення, нормативні акти. Цифрові жанри – такі, як: legal explainer-відео, інтерфейсні повідомлення або AI-згенеровані юридичні відповіді – не завжди сприймаються, як повноцінні навчальні матеріали. Це створює розрив між підготовкою студентів і тими комунікативними форматами, з якими вони стикаються на практиці – наприклад, під час стажування в юридичних фірмах, які вже використовують LegalTech-інструменти.

Тому в українських умовах особливої актуальності набуває створення адаптованих до цифрової доби навчальних матеріалів, що враховують український правовий контекст, одночасно інтегруючи міжнародні тренди. Зокрема, йдеться про розробку вправ на основі українських платформ (наприклад, Diia, Єдиний державний реєстр судових рішень), або аналіз правничих подкастів українською чи англійською мовою, які стосуються актуальних подій – війни, прав людини, міжнародного гуманітарного права.

Загалом, в умовах цифрової епохи змінюється не лише зміст викладання юридичної англійської, а й сама філософія навчання. Акцент зміщується з накопичення знань до розвитку критичного мислення, креативного підходу до комунікації та здатності адаптуватися до нових форматів. А це, своєю чергою, вимагає і від викладачів, і від студентів відкритості до змін, гнучкості та вміння навчатися постійно.

Висновки і пропозиції. Цифрова трансформація юридичної комунікації змінює не лише канали передавання правової інформації, але й сам характер правничої мови. У цьому процесі особливої актуальності набуває переосмислення підходів до викладання юридичної англійської мови, що має враховувати нові жанри, стилістичну гібридність (поєднання офіційної, розмовної та медійної манери мовлення) і прагнення до доступності.

Зміни, які відбуваються, вимагають не просто оновлення навчальних програм, а глибшої пере-

будови педагогічних стратегій. Зокрема, необхідним є включення в навчання автентичних цифрових джерел – подкастів, інтерфейсів LegalTech, відеоаналітики, чат-ботів – як об'єктів аналізу, порівняння та критичного осмислення.

Серед практичних рекомендацій можна виокремити створення адаптивних вправ, що моделюють цифрові сценарії правової комунікації, активне формування digital legal literacy у студентів, розвиток навичок розрізнення стилістичних реєстрів і жанрових особливостей у правовому дискурсі. Усе це сприятиме підготовці фахівців, здатних ефективно діяти в умовах цифрової юридичної реальності.

Особливу увагу слід приділити адаптації навчальних програм з юридичної англійської в Україні, з урахуванням як цифрових трансформацій, так і викликів, пов'язаних із правовою системою в умовах воєнного стану. Вітчизняні викладачі мають стимулювати використання сучасних цифрових ресурсів та локалізованих кейсів, щоб забезпечити студентам релевантний і практично орієнтований освітній досвід.

Подальші дослідження доцільно зосередити на глибшому аналізі впливу штучного інтелекту (зокрема генеративних моделей) на юридичну мову – як у професійній практиці, так і в навчальному процесі.

Окрему увагу варто приділити розробці нових навчальних матеріалів, адаптованих до зміненої жанрової структури юридичного дискурсу (перехід від традиційних жанрів – рішень, контрактів – до інтерфейсних текстів, подкастів, відео). Такі матеріали могли б стати основою для сучасних курсів Legal English, що відповідають вимогам цифрового світу.

Список використаної літератури:

1. Wagner, A., Cacciaguidi-Fahy, S., Hutchinson, T. (eds). *Legal language and the search for clarity: Practice and tools*. Bern: Peter Lang, 2008. 330 p.
2. Bhatia, V. K. *Worlds of written discourse: A genre-based view*. London: Continuum, 2004. 246 p.
3. Мись Т. І. Використання платформи MyEnglishLab у навчанні майбутніх юристів англійської мови // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія. 2019. № 30. С. 120–126. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.30.2019.177599>
4. Danylchenko-Cherniak, O. *Digital Approaches in Legal English Education: Bridging Tradition and Technology* // *Professional Pedagogics*. 2024. № 1. P. 27–34. URL: <https://pps.udpu.edu.ua/article/view/309765> (дата звернення: 21.06.2025).
5. Susskind, R. *Tomorrow's lawyers: An introduction to your future*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2021. 256 p.

6. McGinnis, J. O., Pearce, R. G. The great disruption: How machine intelligence will transform the role of lawyers in the delivery of legal services // *Fordham Law Review*. 2014. Vol. 82, № 6. P. 3041–3066. URL: <https://ir.lawnet.fordham.edu/flr/vol82/iss6/15> (дата звернення: 21.06.2025).
7. Carrel, P. L. Plain English in the legal world: A review of the literature // *International Journal of Legal Discourse*. 2019. Vol. 4, № 2. P. 185–209. <https://doi.org/10.1515/ijld-2019-2010>
8. LawNext Podcast. LawNext with Bob Ambrogi [Електронний ресурс]. URL: <https://www.lawnext.com> (дата звернення: 21.06.2025).
9. Susskind, R. *Online courts and the future of justice*. Oxford: Oxford University Press, 2019. 192 p.
10. Hafner, C. A. Digital literacies and language learning // *Language Learning & Technology*. 2013. Vol. 17, № 2. P. 1–7. URL: <https://www.lltjournal.org/item/3031> (дата звернення: 21.06.2025).

Mys' T. Digital transformation of legal communication: challenges for teaching Legal English

This article comprehensively examines the impact of digital transformation on legal communication and its direct implications for teaching Legal English in higher education. It provides an in-depth analysis of changes in the format of legal discourse under the influence of modern technologies, including LegalTech platforms, the MyEnglishLab platform, chatbots, analytical video materials, legal podcasts, and automated legal document generation systems. Special attention is paid to the specifics of forming hybrid, multimodal, and semi-spoken communication, which emerges as a result of digital transformations and significantly differs from traditional classical legal language. The article analyzes how digitization leads to the shortening of formulations, the disappearance of archaisms, the spread of conversational vocabulary elements, as well as an increased role of visual structuring in legal texts, which directly affects the content and style of contemporary Legal English.

Within the context of teaching Legal English, numerous challenges are highlighted, including the blurring of language registers, difficulties in distinguishing legally accurate from informal expressions, and an increased need to develop students' critical thinking and stylistic sensitivity. The necessity of adapting didactic approaches is substantiated by proposing the implementation of practical exercises based on the analysis of modern digital legal genres—legal podcasts, video commentaries on court decisions, LegalTech system interfaces, and AI-generated responses. This contributes to preparing students to work effectively amid rapid technological changes and new forms of legal communication.

The article also provides a comparative analysis of Legal English teaching experience abroad, where digital genres of legal communication are actively integrated, and outlines the specifics of the Ukrainian context, which has undergone significant digitalization since 2020–2022. Particular emphasis is placed on the need to include local examples and realities in curricula, such as the Diia platform, the Unified State Register of Court Decisions, and legal Telegram bots. It is emphasized that the digitalization of legal communication transforms the overall philosophy of teaching, directing students toward the development of adaptability, inter-genre flexibility, and constant readiness for rapid changes in professional communication.

Key words: Legal English, digital transformation, LegalTech, ESP, professional communication, multimodal discourse, higher education teaching.